

SPRÁVA
VCJENSKÉ KONTRARozVĚDKY

203/10

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~

číslo: SKR-00198-20-68

Výtisk čis.: 11
Počet listů: 16

Den: 27 VII. 1968
Číslo: OS-00242/152-68
Jméno: /

SBORNÍK zkušenosti a informací VKR

Řada A

Číslo 3 /1968

Vydává SVKR podle zvláštního rozdělovníku. Určeno pro pracovníky VKR, řada A pro všechny pracovníky, řada B pro náčelníky odborů VKR a SVKR. Zveřejňování údajů ve Sborníku uvedených je povoleno jen se souhlasem náčelníka SVKR.

Sborníky jsou uloženy na složkách VKR po dobu následujícího kalendářního roku po vydání. Po uplynutí tohoto roku se celý ročník komisionálně ničí.

O B S A H

- 1/ Některé jevy, které se mohou stát
předmětem agenturně pátrací čin-
nosti v souvislosti s bojem proti
špionáži nepřátelských rozvědek
zaměřené na ČSLA ..... str. 1
- 2/ Odhalení agenta americké a zápa-
doněmecké rozvědky BND str.21
- 3/ Informace
- a) O obchodní dohodě mezi ČSSR
a NSR str.29
- b) O studii "Zamyšlení nad po-
litickými procesy" ..... str. 31
- c) O existenci materiálů o uprch-
lických táborech TRAIKIRCHEN
a ZIRNDORF ..... str. 32

Tématické vyhodnocení :

- 203/10 - Rozvědky - společné materiály - str.1
Mezinárodní dohody - str. 29
Dekonspirace agentury nepřátel.rozvědek- str.21

Č e r v e n e c 1968

NĚKTERÉ JEVY, KTERÉ SE MOHOU STÁT PŘEDMĚTEM AGENTURNĚ PĚTRACÍ
ČINNOSTI V SOUVISLOSTI S BOJEM PROTI ŠPIONÁŽI NEPŘÁTELSKÝCH
ROZVĚDEK ZAMĚŘENÉ NA ČSLA

Z vyhodnocení dostupných materiálů získaných agenturně operativní činností vojenské i civilní kontrarozvědky vyplývá, že rozvědky protivníka věnují systematickému získávání špionážních poznatků o obranyschopnosti ČSSR velkou pozornost. Jejich zájem je soustředěn na širokou škálu všestranných informací o ČSLA a branného potenciálu ČSSR.

Základní metodou činnosti nepřátelských rozvědek zůstává přímé agenturní pronikání do zájmových oblastí. Aktivita rozvědek protivníka je i v současném období probíhajícího obrod-
ného procesu stále vysoká a ČSLA je jejich prvořadým zájmem.

Rozkazem náčelníka SVKR č. 9 z 11.6.1968 je řešena přechodná úprava některých činností VKR.

V zájmu přispět ke konkretizaci zaměření složek VKR na úseku boje proti činnosti nepřátelských rozvědek - zejména vojenských, směřující do ČSLA, publikujeme zpracovaný materiál o některých jevech, které se mohou stát předmětem agenturně pátrací činnosti v souvislosti s bojem proti špionáži nepřátelských rozvědek zaměřené na ČSLA.

Při zpracování materiálu jsme byli vedeni zásadou vycházet v agenturně pátrací činnosti VKR od jednotlivých jevů signalizujících možnou nepřátelskou činnost, v daném případě špionážní, a ke konkrétním osobám.

Jeme si vědomi toho, že ve své většině najde o věci neznámé - klad materiálu spatřujeme především v jeho rekapitulujícím charakteru.

Zpracovaný materiál se může v této podobě stát vhodnou pomůckou operativním pracovníkům při přípravě a konkretizaci

zaměření tajných spolupracovníků VKA, kterýžto úkol získává v současném období práce složek VKR na aktuálnosti.

V materiálu jsou vytyčeny pouze vyčíslené zásady, které je nutno přizpůsobit a rozpracovat na konkrétní podmínky jednotlivých pracovišť.

Upozorňujeme ještě na tu skutečnost, že za uvedenými jevy nebude ve většině případů skryta nepřátelská činnost. Při hodnocení získaných poznatků nutno vycházet ze skutečnosti, že drtivě většina příslušníků ČSLA, občanských pracovníků i rodinných příslušníků je oddána socialistickému zřízení a že lze počítat s jejich pomocí.

Bude proto správné chápat uvedená jevy nejen z hlediska "pasivní" obrany, ale vycházet z předpokládaného zaměření V.R., využívat těchto poznatků i z hlediska "aktivní" obrany, tj. k promyšlenému zakládání spravodajských her i vyhledávání typů vhodné agentury k pronikání k vojenským centrálním zejména na území NSR a Rakouska.

Jsme si vědomi toho, že tato oblast činnosti VKR je slabinou publikovaného materiálu. Na vysvětlení však dodáváme, že materiál je zpracován především s cílem obrany ČSLA proti pronikání nepřátelských rozvědek a na druhé straně VKR nemá v této oblasti činnosti dostatek vlastních zkušeností.

Předpokládáme, že tato skutečnost povede k zamýšlení všech příslušníků VKR a eventuální náměty že budou postoupeny redakci Sborníku.

Materiál je rozdělen na čtyři části:

a) jevy, které mohou signalizovat nepřátelskou činnost při styku příslušníků ČSLA, občanských pracovníků i rodinných příslušníků s kapitalistickým zahraničím,

b) jevy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury při provádění špionáže proti ČSLA z civilního přílehlého prostředí,

c) jevy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury při pronikání do ČSLA,

d) jevy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury, která pronikla do ČSLA.

Toto rozdělení je přispůsobeno metodickým potřebám. V praktické činnosti nelze jednotlivé jevy přesně vymezit, tyto se mnohdy vzájemně prolínají a tak je třeba s nimi i pracovat.

a) Jevy, které mohou signalizovat nepřátelskou činnost při styku příslušníků ČSLA, obč. pracovníků i rodinných příslušníků s kapitalistickým zahraničím

---

Velmi závažnou z hlediska pronikání nepřátelských rozvědek do čs. ozbrojených sil se jeví stále se rozšiřující oblast styků a výjezdů příslušníků ČSLA, občanských pracovníků a jejich rodinných příslušníků do kapitalistického zahraničí. Na druhé straně je to široká možnost příslušníků kapitalistických států přijíždět do ČSSR a zde navazovat, udržovat a rozvíjet své styky s našimi občany. Všechny tyto skutečnosti vytvářejí rozvědkám podmínky ke studiu a výběru typů, k jejich event. verbokám, ovlivňování, kompromitaci a získávání k emigraci.

Proto je třeba na tomto úseku věnovat pozornost zejména těmto jevům, které mohou signalizovat podezření z možné nepřátelské činnosti:

- snahy příslušníků ČSLA, obč. pracovníků voj. správy a jejich rodinných příslušníků o navazování a udržování konspírativních styků s cizími státními příslušníky na území ČSSR - jak vizovými cizinci, tak i pracovníky kapitalistických zastupitelských úřadů (zejména krátké konspírativní schůzky s pracovníky KZÚ na stejných místech, podezřelá kontrola pracovníků KZÚ při těchto schůzkách aj.). Stejnou pozornost věnovat i utajovaným návštěvám příslušníků ČSLA na kapitalistických ZÚ;

- pohyb příslušníků ČSLA a občanských pracovníků v blízkosti kádrových rozvědčích z KZÚ (jejich vozidel), i když k osobnímu styku nedošlo (možnost neosobního spojení na krátkou vzdálenost);
- styky příslušníků ČSLA, občanských pracovníků a rodinných příslušníků s osobami, které emigrovaly do kapitalistického zahraničí a kdy zájem o tento styk je projevován zejména ze strany těchto osob. Podchycovat i snahy těchto osob setkat se s našimi příslušníky na území jiného státu;
- "náhodné" styky příslušníků ČSLA s cizími státními příslušníky (zejména mimo Prahu v okolí hradů, zámků a jiných památek). V mnoha případech je to snaha navázat styk na základě znalostí zálib našich příslušníků jako výsledek typování osob k event. využití (využívá zejména francouzská kontrarozvědka na našem území);
- zjištění, že náš občan byl při návštěvě v kapitalistickém státě kontaktován neznámými osobami a s nimi strávil určitou dobu mimo vlastní prostor ubytování, zejména při návštěvě různých restaurací, kaváren, hotelů apod. (Podle poznatků o formách a metodách práce BND dochází většinou za těchto okolností k prvnímu styku s rozvědkou, k hlubšímu vytěžování našich občanů a jejich event. verbování);
- náznaky, že náš občan při výjezdu do NSR k návštěvě příbuzných nebo známých navštívil sám bez účasti příbuzných nebo známých větší centra a zdržel se zde delší dobu - i několik dní (kupř. Mnichov, Frankfurt, Augsburg, Stuttgart aj.).

Těmto samostatným výjezdům je nutno věnovat pozornost proto, že podle poznatků o práci nepřátelských rozvědek, západo-německá rozvědka provádí v těchto větších centrech školení spolupracovníků v agenturním spojení. Příprava agenta k používání tajnopisných či kódových prostředků trvá zhruba 1 den, příprava

k obsluhám rychlovyšifrače a příjmu vysílání z nepřátelských center trvá cca 3 dny.

- nenadálé obnovení písemných styků příbuzných nebo známých z kapitalistického zahraničí s příslušníkem ČSLA, se kterými se náš občan dlouhá léta nestýkal a nápadná snaha o uskutečnění styku,
- využívání našich občanů, aby po návratu z kapitalistického zahraničí zprostředkovali odesílání dopisů od známých v zahraničí pro naše občany z našeho území (vhazování dopisů do schránek na našem území, doručení dopisu přímo adresátovi apod.),
- existence různých adres osob z kapitalistického zahraničí, o kterých jsou poznatky o nepřátelské činnosti proti ČSSR, telefonních čísel do zahraničí aj., zejména v těch případech, kdy je zjevná snaha tyto skutečnosti utajovat,
- poznatky o tom, že příbuzní či známí našich příslušníků v zahraničí byli vytěžováni nepřátelskou rozvědkou k osobám v ČSSR - k jejich životu, zaměstnání, postavení, politické činnosti, charakteru aj.,
- styky s cizími st. příslušníky z KS trvale nebo dlouhodobě žijícími na území ČSSR, zvláště těmi, u nichž je nebo bude zjištěn vztah na ZÚ svých zemí,
- styky příslušníků ČSLA a občanských pracovníků s ča. občany, jež mají vztahy na pracovníky KZÚ nebo jinak podezřelé vztahy na KZ,
- utajování styků s vízovými cizinci, příbuznými z kapitalistického zahraničí a emigranty na našem území,
- snahy zkompromitovat naše občany při pobytu v kapitalistickém zahraničí, zejména v NSR, s cílem využít této situace pro pozdější verbovku (podstavení žen, alkohol, umožnění návštěvy dalších kapitalistických států aj.),

- běžné, nikterak neutajované styky s cizími státními příslušníky (i na služební bázi), které jsou postupně přerušované a další styk je již utajován. Tato skutečnost může signalizovat příznaky postupného získávání ke spolupráci,
- snaha odborníků z kapitalistických zemí, pracujících na našem území, navázat styky s příslušníky ČSLA, občanskými pracovníky a jejich rodinnými příslušníky a snaha o získávání poznatků z vojenské problematiky,
- při služebních výjezdech do kapitalistického zahraničí snaha jednotlivých členů skupiny oddělit se od skupiny; signály o jejich nepřítomnosti po určitou dobu,
- mimořádný zájem ze strany cizích státních příslušníků z kapitalistických zemí o styk s našimi příslušníky při jejich výjezdech do socialistických zemí,
- snaha vizového cizince (příbuzného z KZ) seznámit našeho příslušníka s dalšími osobami z kapitalistického zahraničí,
- poznatky o kontaktování a prověrkách našich občanů při cestách do NSR prostřednictvím různých organizací a spolků. (Naši občané jsou při těchto výjezdech navštěvováni známými z bývalého bydliště v ČSSR, zváni na různé schůze a sjezdy spolků a žádáni o drobné služby (odeslání dopisu po příjezdu do ČSSR, vyřízení vzkazu apod.). V řadě případů může jít o prověrku spolehlivosti našich lidí s cílem získat vhodného typu pro event. spolupráci. Přijme-li náš občan tyto nabídky, dochází obvykle k dalšímu styku s ním přes "turistu" již na území ČSR a je snaha tento styk dále rozvíjet),
- náznaky typování našich příslušníků ze strany typářů - vizových cizinců. Toto je prováděno buď přímo samotným VC, nebo nepřímo přes osoby ze společnosti našeho příslušníka. V mnoha případech je to kombinace obou způsobů. Velmi často vystupují

v roli typaře ženy.

Ve většině případů je to snaha ze strany typaře navazovat a udržet styky s typovanou osobou. Mnohdy je to přílišná snaha přesvědčit zájmovou osobu o potřebě dalšího setkání, event. snaha vhodným pohoštění, případně menšími dárky za - interesovat typa na dalším styku. Tato snaha vzbuzuje podezření, že schůzkami je sledován jiný cíl, než jen přátelský vztah.

Mnohdy snaha o další setkání nabude tak nápadné, vždy ale, bude-li se jednat o typování, nutno počítat se zájmem typaře o další setkání.

- jedním z příznaků toho, že se může jednat o typování je skutečnost, že při vzájemných stykách se typář vrací zpětně k některým již dříve diskutovaným otázkám. Tím si konfrontuje věrohodnost odpovědí typované osoby (jsou to kupř. některé skutečnosti ze životopisu osoby, jména styků apod.),
- různé požadavky na splnění drobných úkolů pod legendou přátelské služby (s nabídkou finanční zálohy na event. výdaje) nebo požadavek na obstarání různých materiálů, jejichž získání vyžaduje od typa určitou iniciativu (nemusí se jednat vůbec o materiály vojenského charakteru),

(Nutno počítat s tím, že typář bude zájem o vytypovanou osobu kryt řadou dalších nezávadných styků - tedy počítat s množstvím krycích styků za podobných podmínek s osobami, na nichž nemá konkrétní zájem.)

Zkušenosti z práce západoněmeckých rozvědných a kontra-rozvědných orgánů ukazují, že tyto stále aktivně využívají typování a zpracovávání našich občanů, jejich příbuzných a známých žijících na území NSR, zejména v prostoru spolkových zemí Bavorska, Hessenska a Baden-Württemberska - ojedinele západního Berlína (převážná část odsunutých Němců po r.1945 se usídlila v těch-

to zemích a navíc jde zřejmě o operační prostor hlavní úřadovny BND proti ČSSR, která je umístěna v Mnichově). Téměř neměnnou zásadou zůstává, že k prvnímu styku rozvědky s čs. občanem dochází u těch příbuzných, kteří zařizovali čs. občanům vstupní povolení.

V tomto směru je třeba věnovat pozornost těmto možným jevům signalizujícím nepřátelskou činnost:

- příbuzní z NSR, kteří zajišťovali našemu občanovi permit (vstupní povolení) k návštěvě NSR, před touto návštěvou dojížděli do ČSSR, po návštěvě našeho občana přestali do ČSSR vyjíždět a další návštěvy odmítají. Uskutečnil-li se verbovka, pak zpravidla západoněmecká rozvědka nemá zájem, aby osoba, která ví o styku čs. občana s rozvědkou, přijížděla do ČSSR;
- příbuzný z NSR přijíždí na návštěvu do ČSSR přes Rakousko. K tomu může docházet tehdy, jsou-li vztahy mezi západoněmeckým občanem a zaverbovaným čs. občanem velmi úzké a cestu nelze uskutečnit přímo z výše uvedených důvodů. Blokování výjezdu západoněmeckých občanů do Rakouska je i pro BND velmi obtížné;
- různé narážky, které se objevují v korespondenci od příbuzných z NSR, jako kupř. "přišel zase ten pán z Mnichova", "zas náa ty peníze neposlali", "strýček si stěžoval, že málo přišel" apod. Podobně se mohou v korespondenci objevovat zmínky o penězích, které má náš občan uloženy v NSR, jsou zasílány peněžní poukázky Tuzex, příbuzní z NSR sdělují, že získali zásluhu našeho příslušníka lepší zaměstnání apod. Tyto zmínky mohou být odrazem toho, že nepřátelská rozvědka odměňuje za uskutečnění styku s naším občanem i jeho příbuzné v NSR, a to různými formami;
- osoba po návratu z KZ do ČSSR zasílá na smluvenou adresu sdělení, že dobře došla. Může to být potvrzení nezávadného pře-

vozu spojovacích prostředků agentem přes státní hranice.

Namenná pozornost je třeba věnovat stykům našich příslušníků, občanských pracovníků a jejich rodinných příslušníků s vysídlení do NSR, a to jak při jejich návštěvách v ČSSR po vysídlení, tak hodnocení jejich styků před vysídlením v souvislosti s některými jevy. Při hodnocení je třeba postupovat přísně individuálně. Takovými jevy, které mohou signalizovat nepřátelskou činnost kupř. jsou:

- vysídlená osoba nepřijíždí do ČSSR, i když by chtěla, k návštěvě je zvána a s příbuznými nebo známými udržuje široké písemné styky. V těchto případech je možná ta skutečnost, že vysídlená osoba pracovala ještě před vysídlením jako agent západoněmecké rozvědky, před vysídlením získala některého ze svých styků ke spolupráci nebo je jí znám styk západoněmecké rozvědky s některým z jejích dřívějších vztahů. Západoněmecká rozvědka proto nemá zájem na výjezdu této osoby do ČSSR pro nebezpečí vyzrazení spolupráce,
- vysídlená osoba přijela do ČSSR pouze jednou a na další návštěvy přestala jezdit. Je nebezpečí, že takováto osoba byla při vytěžování po vysídlení získána ke spolupráci s nepřátelskou rozvědkou a byla vyslána do ČSSR k provedení verbovky příbuzného. Další cesty jsou jí zakázány rozvědkou pro její ochranu,
- vysídlená osoba přestala dojíždět do ČSSR po návštěvě některého příbuzného v NSR. V takovém případě je podezření, že rozvědka využila vysídlence k vytypování čs. občana, jeho pozvání na území NSR a zde provedla jeho verbovku. Zákazem výjezdu vysídlence do ČSSR jej chrání před vyzrazením.

Většina vysídlenců nepřichází v NSR do dobrých životních podmínek. U těch, kteří často přijíždějí do ČSSR je proto třeba individuálně hodnotit tyto časté příjezdy. Předpokládá

je, že rozvědka bude tyto osoby využívat jako své agentury pro provedení vizuální špionáže nebo k vytěžování našich občanů při výjezdech do ČSSR. Řada těchto osob je si vědoma toho, že ze styku s rozvědkou může vyzískat řadu materiálních výhod pro sebe i pro svoji rodinu.

Předpokladem úspěšné práce agenturního aparátu je jeho spojení s řídicím centrem. Proto je třeba agenturní aparát připravit i na možnost odhalování příznaků nasvědčujících přechovávání prostředků agenturního spojení (i když tato stránka je převážně cílem technických prostředků). Jsou to zejména:

- přechovávání a ukryvání různých materiálů pro dešifrování a šifrování zpráv - jako dešifrovací bloky, převodové tabulky, kódové tabulky, volací znaky, frekvence používané vysílacími centry nepřátelských rozvědek, instrukce pro příjem jednostranného vysílání apod.,
- přechovávání rychlovysílací aparatury, radiovysílačích prostředků, různých přístavků aj.,
- přechovávání prostředků tajnopisu - jako tajnopisných inkoustů, karbonů, dopisů s předem připravenými texty nebo psaných změněným rukopisem, obálek s vymyšlenou nebo cizí zpáteční adresou, číslovaných dopisů, různých tajnopisných inkoustů maskovaných jako léky apod.,
- snaha psát dopisy do kapitalistického zahraničí tak, aby osoba nebyla nikým pozorována a rušena,
- existence prostředků pro mikrofotografii (fotoaparát malých rozměrů "MINOX", negativy zpráv, celofán, želatina, glycerin, askorbová kyselina (k vyvolání mikrotečky) aj.,
- pravidelné izolování se od okolí v určitou dobu a příprava k

poslechu radiopřijímače (vysílání nepř. centrů pro agenturní síť je prováděno pravidelně, v určité dny a stejnou hodinu).

b) Jevy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury při provádění špionáže proti ČSLA z civilního přilehlého prostředí

Při odhalování nepřátelské agentury na tomto úseku je nutno vycházet z toho, že kapitalistické rozvědky využívají k této nepřátelské činnosti jak našich občanů (zejména těch, kteří bydlí v okolí důležitých vojenských objektů), tak vizových cizinců, kteří dojíždějí do ČSSR. V této oblasti činnosti VKR je třeba úzké součinnosti s teritoriálními orgány Stb.

Možné jevy signalizující nepřátelskou činnost:

- podezřelý pohyb vizových cizinců a diplomatů kapitalistických zastupitelských úřadů v blízkosti vojenských objektů, jejich přítomnost při přesunech vojenské techniky, při cvičeních, při výjezdech útvarů s procvičováním bojové pohotovosti. Je to dále snaha VC a diplomatů o fotografování a zakreslování vojenských objektů ve výstavbě, včetně pozorování a fotografování vojenských objektů z motorových vozidel,
- široký styk, zejména ze strany vizových cizinců, s obyvatelstvem zájmového prostoru, který jim umožňuje zjišťovat soukromý život vojáků z povolání i obč. pracovníků vojenské správy. Je to mimořádný zájem o postavení osob ve vojenských objektech, o jejich životní úroveň, morální stav, jejich slabé stránky, okruh společnosti, nejoblíbenější zájmy apod. Cílem je najít vhodné cesty pro navazování styku s našimi příslušníky a jejich event. typování,
- vyhledávání restaurací a jiných míst, zejména vizovými cizinci, kde se schází vojenské osoby z povolání, občanskí pracovníci i vojáci základní služby v době osobního volna, snaha dostat se do jejich společnosti, zavádět s nimi rozhovory o vo-

jenských otázkách a odposlouchávat rozhovory, které mezi sebou vedou,

- snahy vizových cizinců ovlivňovat příslušníky ČSLA a jejich rodinné příslušníky k emigraci do zahraničí,
- zvýšený zájem našich občanů o vojenské objekty a vojenskou techniku. Jsou to kupř. opakované obchůzky vojenských objektů, nahlížení dovnitř, vybírání vhodných míst pro pozorování voj. objektů a techniky, pozorování nočních nácviků a převozů voj. techniky, pořizování náčrtků vojenských objektů i zbraňů, zájem o zárazové značky kolem vojenských objektů, o cesty k chráněnému vojenskému objektu aj.,
- projevené znalosti civilních osob o důležitých utajovaných skutečnostech v ČSLA,
- styky příslušníků ČSLA s civilními osobami, které jsou rozpracovávány pro podezření ze špionážní činnosti,
- pokusy našich občanů o navazování styků, rozhovorů a vytěžování příslušníků ozbrojených sil na různých brigádách, ať již při zemědělských pracích, v průmyslových podnicích apod.

Při agenturně pátrací činnosti na tomto úseku je třeba mít na paměti, že nepřátelská agentura je rozvědkou vedena k tomu, aby při získávání špionážních poznatků nezbuzovala pozornost a aby měla pro případ zadržení u vojenského objektu připraveny důvěryhodné legendy ke zdůvodnění svého jednání. Proto posuzování toho, co je či není podezřelá činnost, bude mnohdy i pro agenturu značně obtížné. Bude třeba proto věnovat daleko větší pozornost dokumentaci i na první pohled nezajímavých příznaků a zejména pak soustavné analýze těchto poznatků za delší časové období.

e) Javy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury při pronikání do ČSLA

Jednou z možností pronikání nepřátelských rozvědek do ČSLA je snaha nepřátelské agentury získat zaměstnání ve vojenském objektu jako občanský pracovník.

Občanští pracovníci tvoří značné procento osazenstva zejména ve vojenských opravárenských závodech, vojenských projektových ústavech, vojenských kartografických ústavech, krajských a obvodních vojenských správách, vojenských školách apod. V mnoha případech jsou tyto zaměstnanci zařazeni na důležitých vedoucích místech a jsou nositeli státního tajemství. Obdobná situace je i na vyšších štábech. To ovšem neznamena, že budeme každého občanského pracovníka, který se uchází o zaměstnání u vojenské správy, podezřívát ze špionáže.

Při odhalování nepřátelské agentury, které se tímto způsobem snaží proniknout do ČSLA, je možné se zaměřit na zjišťování těchto skutečností:

- zájem o zaměstnání ve vojenském objektu i za cenu, že změnou místa bude osoba po finanční stránce nebo jinak poškozena (delší pracovní doba, dojíždění do zaměstnání apod.),
- nápadné snahy osob ucházejících se o zaměstnání ve vojenském objektu o získání takového pracovního začlenění, které by jim umožňovalo přístup k tajným a přísně tajným materiálům, k bojové technice, volný pohyb ve vojenském objektu nebo přístup do více vojenských objektů,
- náznaky rozporných údajů v osobních materiálech osob, které se ucházejí o zaměstnání u vojenské správy. Mohou to být i náznaky nemorálního života, které nebyly vyjasněny, které však mohly být využity nepřátelskými rozvědkami.

Jinou cestou může být využití agentury nepřátelskými rozvědkami z řad vojáků a důstojníků v záloze. Projevem toho

může být:

- podezřelý zájem o navazování styků vojáků v záloze s vojáky základní služby a důstojníky a jejich vytěžování k vojenským otázkám ať již z jejich místa působení, nebo k ostatním vojenským objektům dislokovaným v posádce a okolí. Zde nutno citlivě rozlišovat: styky zpravidla navazuje každý - i zájem mohou být motivovány zájmem o situaci a změny v ČSLA, ke kterým došlo od doby výkonu základní služby apod.,
- projevený zájem ze strany cizích státních příslušníků i našich občanů o propuštěné důstojníky a snaha vytěžovat je k situaci ve vojenském objektu a k zaměstnancům jejich dřívějšího pracoviště. Jejich prostřednictvím pak i snaha navazovat styky přímo s příslušníky ČSLA. Tito propuštění důstojníci znají názory mnoha příslušníků ČSLA, jejich klady i záporny. Mnozí z nich stále ještě vypomáhají na některých obvodních vojenských správách jako důchodci, při nárazových pracích a mají možnost dále se seznamovat s utajovanými skutečnostmi,
- mimořádný zájem vojáků a důstojníků v záloze, kteří nastoupili na vojenské cvičení u méně důležitých objektů, o plnění takových úkolů, při nichž by měli možnost vstupu do důležitých objektů v posádce a okolí a mohli se stýkat s vojáky, kteří jsou v těchto objektech zařazeni,
- zájem o povolení na vojenské cvičení do objektů ZD nebo jiných důležitých vojenských objektů, případně do posádek, kde jsou tyto objekty dislokovány. Snahy ovlivnit toto zařazení prostřednictvím jednotlivých pracovníků OVS (navazování přátelských vztahů, hledání vhodných záminek ke zdůvodnění svých požadavků aj.),
- velmi vhodným kanálem pro pronikání nepřátelských rozvědek

do ČSLA je současná situace v povolávání záložníků na každoroční sedmidenní cvičení (místo dřívějších 28 dnů vždy po čtyřech letech). Tato praxe povolávání záložníků se týká útvarů I. stupně - se stálou bojovou pohotovostí. Cílem takto prováděného povolávání je udržet důstojníky a vojáky v záloze stále v kursu a nejnovější zaváděnou vojenskou technikou.

Právě vzhledem k tomuto způsobu povolávání, mohly by se tyto osoby stát velmi vhodným zdrojem zpráv pro nepřátelské rozvědky (řada z nich pravidelně vyjíždí do kapitalistického zahraničí, vztahy na emigraci, možnost rozšiřování styků do čs. armády apod.) Proto je nutno podchyťovat u této kategorie osob každý náznak mimořádného zájmu o utajované skutečnosti, navazování styků s vojáky a důstojníky apod.

V neposlední řadě může být formou pronikání nepřátelské agentury do ČSLA i získání zaměstnání u různých podniků a komunálních služeb, které pravidelně dodávají do vojenských objektů různý materiál (proviant, zboží do voj. prodejen), nebo které zde provádějí stavební, údržbářské a jiné práce.

Přesto, že tyto osoby mají jen okrajové možnosti k získávání špiónážních poznatků, nelze tento způsob pronikání do ČSLA podceňovat, neboť tyto osoby mají zpravidla možnosti pohybu ve více vojenských objektech. Nejlepším dokladem toho je realizovaný případ "DLAŽDIČ" u KS-SNB Ostrava, publikovaný i ve Sborníku zkušeností a informací VKR, řada "A", č. 5/67.

Snahy o proniknutí do vojenského objektu touto cestou nebude moci zpravidla operativní pracovník VKR sám podchyťit vlastními prostředky. Je třeba u obhospodařovaných objektů vyhodnotit všechny civilní podniky, které z tohoto hlediska přicházejí v úvahu a při zjišťování konkrétních znaků o proniknutí do vojenských objektů úzce spolupracovat s teritoriálními složkami kontrarozvědky. Vzájemné úsilí je třeba zaměřit především na tyto jevy, které mohou signalizovat nepřátelskou činnost:

- snahy osob, které jsou již v těchto podnicích zaměstnány o to, aby byly přidělovány na práce ve vojenských objektech, často i za cenu menšího výdělku, ztížení dopravy do zaměstnání, méně výhodné pracovní doby apod.,
- snaha těchto civilních osob (údržbařů, závozníků aj.) dostat se do prostorů, které nemají vztah s jejich pracovní činností. Mimořádný zájem těchto osob o vojenskou problematiku a snaha vytěžovat k vojenským otázkám příslušníky vojenských objektů, snahy po odposlouchávání rozhovorů mezi příslušníky objektu apod.,
- mimořádný zájem o vojenskou problematiku projevovaný ze strany členů různých kulturních úderků, zájímavých k vojenským jednotkám (ať již v rozhovorech s příslušníky jednotek, nebo snaha po volném pohybu po vojenském objektu).

Nepřátelská agentura, která se může některým z uvedených způsobů snažit o proniknutí do ČSLA, může si k tomuto vytvářet podmínky zpravidla delší dobu a bude rozvědkou vedena k tomu, aby svoje jednání mohla přijatelným způsobem motivovat a odůvodnit. Proto je třeba agenturu v potřebné míře orientovat také na zjišťování povahových vlastností, zájmů, zálib a rodinných poměrů osob, které uvedené zájmy projeví, aby bylo možno objektivně posoudit, zda uváděné důvody jsou pravdivé a aby s přihlédnutím k celkovému charakteru osoby bylo možno správně posuzovat všechny uvedené skutečnosti.

Nemenší pozornost je nutno věnovat i pronikání nepřátelských rozvědek do čs. ozbrojených sil cestou příslušníků ozbrojených sil rozvojových zemí za jejich studijního pobytu v ČSSR. Tato problematika není v materiálu rozebírána.

V r. 1967 byla 5. odborem Správy vojenské kontrarozvědky zpracována studie "Problematika agenturně operativní práce mezi příslušníky ozbrojených sil rozvojových zemí za jejich studijního pobytu v ČSSR", která byla v únoru 1968 předána odboru VCR

7A PVOS a OVKR VAAZ Brno - tedy úsekům, kterých se tato problematika bezprostředně dotýká.

Domníváme se, že materiál dává dostatek podnětů k vyhledávací činnosti příznaků možné nepřátelské činnosti mezi příslušníky ozbrojených sil rozvojových zemí za jejich studijního pobytu v ČSSR.

d) Jevy, které mohou signalizovat činnost nepřátelské agentury, která pronikla do ČSLA

Úkolování vlastní agentury musí vycházet především z hodnocení charakteru obhoopodařovaného objektu z hlediska skutečnosti, které představují zájem nepřátelských rozvědek a z diferencovaného přístupu k hodnocení příslušníků ČSLA, obč. pracovníků i osob v GPP, kteří k uvedeným skutečnostem mají přístup nebo takové poznatky mohou zjišťovat.

Jevy, signalizující event. činnost nepř. agentury, budou mít proto v každém konkrétním případě svoji specifickou podobu.

U osob, které z titulu své funkce mají volný přístup ke skutečnostem představujícím zájem nepřátelských rozvědek a které mají široké možnosti pohybu po důležitých pracovištích štábů, mohou signalizovat jejich možnou nepř. činnost tyto jevy:

- snahy o studium a zpracovávání tajných a přísně tajných materiálů (předpisy, mobilizační a operační dokumenty, plány apod.) o samotě, po pracovní době, v uzamčené kanceláři i jinde za účelem možného odfotografování, případně pořizování výpisů a opisů. Zvýšenou pozornost této činnosti věnovat zejména v souvislosti s výjezdem takové osoby do kapitalistického zahraničí nebo s návštěvou z kapitalistického zahraničí u nás,

- vynášení tajných a přísně tajných materiálů z pracoviště do bytů nebo na jiná místa, kde s nimi lze nekontrolovatelně manipulovat,
- zájem osob o slůžebnost, které přímo nesouvisí s jejich služebním zařazením a s úkoly, které plní (vypůjčování předpisů a dokumentů nemajících vztah k vlastní činnosti na spisovnách, návštěva různých pracovišť štábu v době, kdy se zde zpracovávají důležité dokumenty, snahy o navazování přátelských vztahů se zpracovateli těchto dokumentů a provádění rozhovorů k obsahu jejich práce atd.),
- podezřelé snahy osob, o rozšíření svých možností získávání poznatků i mimo objekt, kde jsou zařazeny. Mohou to být snahy o účast na různých poradách a shromážděních vyšších štábů, ukázkách a zkouškách bojové techniky, poznávání vojenské výroby a umožnění pohybu v dalších vojenských objektech. Dále to může být přílišná snaha těchto osob o navazování přátelských vztahů s důstojníky a občanskými pracovníky zařazenými v jiných vojenských objektech; zejména v objektech ZD a v ostatních objektech, které vzhledem ke svému charakteru mohou představovat zvýšený zájem nepřátelských rozvědek.

U osob, které z titulu své funkce nemají volný přístup ke skutečnostem představujícím zájem nepřátelských rozvědek

- mimořádné snahy o zařazení na jinou funkci, které poskytuje větší možnosti přístupu k utajovaným materiálům;
- snahy o vyhledávání společnosti osob, které pracují na tajných a přísně tajných materiálech, přicházejí do styku s utajovanou technikou apod. Zájem o odposlouchávání rozhovorů, které tyto osoby mezi sebou vedou ke služebním otázkám;
- snaha o navazování přátelských vztahů s osobami, které pracují s tajnými a přísně tajnými materiály, s utajovanou techni-

kou apod. Vyhledávání těchto osob pod různými záměnkami na jejich pracovištích, ochota pomoci jim při provádění různých nárazových prací;

- mimořádný zájem o obsah tajných a přísně tajných materiálů, s nimiž příslušník ČSLA nebo obč. pracovník přijde při výkonu své funkce do styku náhodně nebo vinou nedostatků v režimu utajení. Snahy o záměrné vytváření takových situací a o využívání nedostatků v režimu utajení.

Dále je nutné bez ohledu na služební zařazení příslušníků čs. ozbrojených sil a občanských pracovníků věnovat pozornost těmto jevům:

- mimořádné příchody do zaměstnání mimo pracovní dobu, bez pracovních důvodů, vedené snahou být na pracovišti sám;
- snaha udržet si zaměstnání u vojenské správy i za cenu ztráty výhodnějších podmínek na jiných úsecích (zejména je tato otázka aktuální u obč. pracovníků);
- různé zápisky a poznámky z vojenské problematiky v soukromých zápisnicích příslušníků ČSLA a občanských pracovníků (seznamy důstojníků, volací znaky, funkce, zprávy, schémata apod.);
- nákresy zbraní a vojenské techniky, jakož i různé poznámky zjištěné u příslušníků ČSLA z problematiky, se kterou nepřicházejí ve služební činnosti do styku;
- zpracovávání různých dokumentů bez evidenčního podchycení;
- pořizování snímků utajovaných objektů - uvnitř i vně - přes známý zákaz fotografování;
- snaha získat otisky klíčů od kanceláří, trezorů, skladů apod.;
- snaha o získání nebo nedovolené uchovávání a ukryvání různých čistých formulářů, potvrzení, průkazů ke vstupu do vojenských

objektů, razítek apod. (předmětů, které může nepřátelská rozvědká použít pro vybavení agentů);

- zřizování tajných schránek ve stolech, v běžně používaných předmětech i na jiných místech.

Uvedené projevy možné nepřátelské činnosti neznamena-
jí, že každá osoba provádějící špionáž se bude na pracovišti
tímto způsobem projevovat. Je nutno mít na zřeteli, že agen-
tura, která pronikla do OSLA, může mít různé poslání a často
bude rozvědkou přímo vedena k tomu, aby neprojevovala zájem
o jiné poznatky, než ty, které může získat bez zjevného úsilí
v rámci svého služebního zařazení. V praxi proto může nastat
situace, že příznaky rozvědného zájmu na pracovišti mohou být
minimální nebo vůbec žádné.

K posouzení toho, zda se při zjištění i nepatrných ná-
znaků skutečně jedná o projevy špionáže, je nutno hodnotit zís-
kané poznatky komplexně s přihlédnutím k celkové charakteris-
tice osoby, stupni její inteligence, politickému profilu, po-
vahovým vlastnostem, zájmům i zálibám.

V praktické kontrarozvědné práci se dále setkáváme s
řadou podezřelých jevů - v počátcích bez souvislosti s konkrét-
ními osobami - které mohou být projevem činnosti nepřátelských
rozvědek. Jejich zjišťování a objasňování musí agenturní apar-
át věnovat pozornost. Mohou to být kupř.:

- narušení pečeti u mříží, trezorů a narušení režimových pra-
covišť vůbec,
- narušení pépek u společných schránkách,
- ztráta PT spisů, jež se mohou později i objevit a časté ztrá-
ty T a PT dokumentů v jednom prostoru,
- ztráta součástí PT bojové techniky,
- ztráty a krádeže trhavin, munice, zbraní, jedů, radiostanic
apod.

- poškozování a častá poruchovost bojové techniky.

V posledním období bylo zaznamenáno několik případů, kdy nepřátelská rozvědka získala závažné poznatky z některých úseků čs. ozbrojených sil a kdy vyhodnocení možných kanálů úniku tohoto státního tajemství došla VKR jednoznačně k závěru, že poznatky mohly být získány pouze agenturní cestou.

Odhalení tohoto způsobu nepřátelské činnosti je ve většině případů velmi obtížné a vyžaduje vynaložení mnoha sil a prostředků.

Tento způsob vyhledávání pachatele trestného činu vy-
zvědačství, - tedy postup od nepřátelské rozvědky ke konkrétní naší osobě - nebude pochopitelně pravidlem. Jeho význam však bude růst postupně tak, jak se bude rozvíjet činnost ofenzivního úseku směrem k centrálním nepřátelským rozvědkám.

x x X x x

ODHALENÍ SPOLUPRACOVNÍKA ZÁPADONĚM. ROZVĚDKY

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.1.1968 byl odsouzen pro špionáž k trestu odnětí svobody na 12 roků ne-
podmíněně Václav HORÁČEK, nar.12.6.1921 Postřelmov, zaměstnán jako elektrikář uranových dolů, posledně bytem Javorník č.82, okr. Šumperk.

Jmenovaný až do svého zatčení udržoval velmi časté styky se svými příbuznými v NSR, kteří byli z ČSSR odsunuti v r. 1946. Od r.1956 příbuzné v NSR několikrát navštívil.

Při první návštěvě příbuzných v r.1956 v NSR byl svým

bratrem Miroslavem PAWLAKEM (podle neproověřených poznatků měl PAWLAK pracovat jako tiskař pro americkou rozvědku) seznámen s americkým důstojníkem BILLEM. Ten jej nejprve důkladně vytažoval k postavení, zaměstnání, rodinným poměrům, k poměrům v ČSSR a dále k vojenským objektům v Severomoravském kraji. V závěru této schůzky byl požádán o zjištění posádky v Jeseníku a Šumperku, o počty vojska v nich a druhy zbraní.

HORÁČEK po návratu z NSR se snažil dané úkoly splnit. Při příležitostných cestách do uvedených míst pozoroval vojenské objekty s cílem upřesnit jejich polohu a zjistit počty a druhy zbraní.

Poznatky zjištěné pozorováním předal americké rozvědce při další návštěvě příbuzných v NSR v r.1959. Při této návštěvě bylo s ním na jedné ze schůzek s řídicím orgánem americké rozvědky hovořeno již konkrétně o spolupráci s americkou rozvědkou (zatím bez podepsání smlouvy). Poněvadž HORÁČEK se spoluprací souhlasil, dostal další konkrétní úkoly k posádkám v Šumperku a Jeseníku i všeobecný úkol k podchylování nálad obyvatel v okolí svého bydliště.

Při návštěvě příbuzných v NSR v r.1961 se opět v přítomnosti bratra M.PAWLAKA sešel s orgánem americké rozvědky, kterému předal poznatky, zjištěné pozorováním vojenských objektů. HORÁČEK obcházel v těsné blízkosti vojenské objekty v Šumperku a Jeseníku a zajímal se zejména o počty a druh bojové techniky, kterou mohl vidět na dvoře kasáren nebo v garážích. Získané poznatky, včetně opětovného potvrzení spolupráce, musel namluvit na magnetofon.

V další činnosti byl HORÁČEK zaměřen na zjišťování raketových základen v Severomoravském kraji a k letišti v Mošnově. Při zjištění existence měl postupovat takto: když se dozví, kde je raketová základna, měl zjistit jména nejbližších vesnic, zda je v blízkosti železniční trať, jméno železniční stanice, kterým směrem je základna umístěna, zda prostor je hlídán, zda

je základna v lese, ve stráni, v údolí, na kopci, zde jsou rakety maskovány, markantní body v blízkosti základny, jako věže, výškové domy aj. V žádném případě neměl zpracovávat plány ani náčrtky.

Na jedné z dalších schůzek byl zároveň vyzvučen k uranovým dojmům na Moravě. HORÁČEK také informoval KČ o splnění úkolu z r.1956, kdy mu bylo doporučeno, aby k získání větší důvěry vstoupil do KSČ. Od této návštěvy byl HORÁČEK dále řízen a ukolován svým bratrem M.PAWLAEM, kterému měl také předávat zprávy.

Při plnění úkolů se HORÁČEK zaměřil zejména na umístění raketových základen. Úkoly se snažil plnit těmito způsoby:

a) na dole DOUBRAVA (kde pracoval) zaváděl rozhovory s vojáky - brigádníky a v rozhovoru s nimi se zajímal, kde sloužili, jejich ubytování a co je jim známo o raketách;

b) po dobu asi 1 měsíce navštěvoval restaurace a hotely v Ostravě a zaváděl rozhovory a náhodnými hosty se zaměřením na existenci raket v okolí;

c) prováděl vizuální rozvědku v okolí. Systematicky procházel přilehlé okolí Ostravy s cílem seznámit se s ním a pozorovat vše, co by nasvědčovalo přítomnosti raketových základen.

V říjnu 1961 přijel do ČSSR jeho bratr M.PAWLAK. Při pobytu zde si prověřoval poznatky předané HORÁČEKEM. Společně odejeli do Šumperku. Auto zaparkovali před hotelem Grand a odešli ke kasárnám. Prošli prostor z přední strany kasáren a zpět a pozorovali činnost uvnitř objektu.

Při této návštěvě byl HORÁČEKovi jeho bratrem postaven konkrétní úkol:

- zanechat zjišťování všech vojenských poznatků a tím, že by na tento úkol nestačil a že pro splnění tohoto úkolu má americká rozvědku jiné lidi. Ukončit zaměstnání v uhelných dolech, přejít do uranových dolů a

získávat poznatky z tohoto oboru.

Dnem 8.1.1962 nastoupil HORÁČEK zaměstnání v uranových dolech v závodě BILÁ VODA, díl Jelenní vrch, jako elektrikář - údržbář.

V r.1963 vyjel HORÁČEK opět na návštěvu do NSR. V průběhu návštěvy byl bratrem informován, že jeho spolupráce s americkou rozvědkou skončila. Bratrem byl ale představen orgánu západoněmecké rozvědky HACKENBERGEROVI (pravým jménem Hans MÜLLER), který se stal jeho dalším řídicím orgánem. Na první schůzce s ním HORÁČEK podepsal slib, kde se zavázal ke spolupráci se západoněmeckou rozvědkou. Další jeho úkoly byly zaměřeny k uranovému průmyslu.

V tomto směru byl i vytěžován na schůzce s ŘO při cestě do NSR v r.1966, kde byl na pohřbu bratra M. PAWLAKA. Podrobné instrukce pro plnění dalších úkolů měl dostat při návštěvě NSR v r.1967. Měl být zaškolen na fotografování a dostat aparát pro plnění dalších úkolů.

Na styk s orgánem BND v r.1967 se HORÁČEK velmi pečlivě připravil. Vzhledem k tomu, že neměl dostatek poznatků o těžbě uranu, snažil se získat poznatky i vojenského charakteru. Při vytěžování HORÁČEK plně přiznal, že k získání poznatků vojenského charakteru vytěžoval i svého syna.

Jeho syn Václav HORÁČEK vykonával v této době vojenskou základní službu u 52. kabelsměrného pluku.

HORÁČEK starší využil několika návštěv svého syna doma a v rozhovorech s ním jej vytěžoval k těmto otázkám:

- útvar, u kterého syn slouží a jeho organizace
- jaké radiostanice mají u útvaru, jejich taktickotechnická data, počty a jejich využití
- vybavení útvaru rádiovouz
- jak často jsou prováděny u útvaru poplachy a jejich průběh

- jaké antény útvar používá na cvičeních, jak dlouho trvá jejich postavení
- jména velitele pluku, velitelů rot, jejich charakteristika a další.

V. HORÁČEK mladší svému otci vyzradil řadu údajů týkajících se útvaru, kde sloužil. Postupně se mu však stal mimořádný zájem otce o vojenské věci podezřelým, a proto odmítal s ním dále o podobných věcech hovořit. Jak při vyšetřování uvedl, dával si tento mimořádný zájem o vojenské věci do souvislosti s rozhovorem, který měl otec s jeho matkou a který on náhodně vyslechl. Jeho otec vyprávěl matce po návratu z NSR v r. 1963, že tam na něm žádal neznámý člověk, aby pro ně něco udělal. Proto nyní došel k závěru, že otec neprojevuje tak mimořádný zájem o vojenské věci jen z vlastního zájmu.

Poznátky získané od syna nemohl již HORÁČEK starší předat zápedoněmecké rozvědce, neboť byl před další cestou do NSR zatčen.

Kromě vlastní špionážní činnosti prováděl HORÁČEK starší i další trestnou činnost. Na jedné ze schůzek s orgánem BND v r. 1963 dostal za úkol, aby pro snazší plnění úkolů získal dalšího spolupracovníka. Měla to být osoba, která nesouhlasí se socialistickým zřízením a která nezradí. Po získání jí měla být umožněna návštěva NSR k provedení instruktáže, event. dalšímu proškolení. HORÁČEK získal ke spolupráci jednoho zaměstnance uranových dolů, býv. právníka, který byl trestán pro protistátní činnost. Od něho získával další poznatky o těžbě uranu.

Až do r. 1963 předával HORÁČEK získané poznatky při osobním styku s ŘO při příležitosti návštěv příbuzných v NSR.

Na jedné ze schůzek s ŘO v r. 1963 byl instruován k podávání písemných zpráv. Bylo mu doporučeno, aby po zjištění míst, kde jsou uranové doly, napsal buď dopis nebo pohlednici s uvedením místa - což bude znamenat, že se v tomto místě nacházejí uranové doly.

Začátkem r.1964 pracoval na šachtě KAMENEC u RYCHROVA. Proto poslal poště Rychnova s textem: "Pozdrav z Rychnova ze- sílá Vašek". Krátce nato odeslal dopis s normálním textem, kde mimo jiné psal, že navštívil Nové Město, Rožnov a Ostrov v K. Varů. Podobných pohledů a dopisů z různých míst zaslal na ur- čenou adresu několik.

Motivem spolupráce V.HORÁČKA s americkou a později zá- padoněmeckou rozvědkou byla snaha po získání finanční odměny. Za podané zprávy získal peněžní hotovost. Zároveň mu bylo při- slíbeno otevření osobního konta v Mnichově na jméno WENZEL na zakoupení osobního automobilu.

Uvedený případ je zajímavý z několika důvodů:

a) využití příbuzného, který přijíždí do ČSSR jako vi- zový cizinec, k upřesnění úkolů a prověření předaných poznat- ků. Další špionážní činnost na území ČSSR neprovádí - tedy ú- kol velmi důležitý, přitom ale velmi těžko postižitelný;

b) různorodost forem a metod práce při získávání zpráv. HORÁČEK se snažil získávat poznatky vlastním pozorováním, vy- těžováním spoluzaměstnanců i vojáků - brigádníků i vyhledáva- ním styků při návštěvách restaurací;

c) velmi ojedinělým způsobem získání špionážních poznat- ků je nevědomé využívání vlastního syna, který v té době prodě- lával vojenskou základní službu.

Na odhalení trestné činnosti V.HORÁČKA staršího měla nemalý podíl i vojenská kontrarozvědka.

Dne 10.10.1966 nastoupil Václav HORÁČEK ml. vojenskou základní službu u 52 kspl. Operativní pracovník zjistil prostu- dováním osobních materiálů, že jmenovaný má aktivní vztahy na příbuzné v NSR a že v r.1956 sám tyto příbuzné navštívil spolu se svým otcem. Lustrací jeho rodiny bylo zjištěno, že otec je rozpracován Stb v osobním svazku pro podezření ze špionáže ve prospěch USA rozvědky na úseku uranového průzkumu.

Po dohovoru na O-Stb Šumperk oznámila však S-Stb Ostrava spisem z 18.11.1966 OVKR VDS, že do uvedené akce nehodlá operativní možnosti VKR v dalším rozpracování HORÁČKA st. využít a VKR aby prováděla k osobě voj. HORÁČKA vlastní opatření.

Vzhledem k zařazení voj. HORÁČKA na důležitém úseku u 52 kspI zpracoval operativní pracovník VKR v prosinci 1966 plán agenturně operativního zkoumání voj. HORÁČKA v nevidovaném signálu "LOTOS". Cílem zkoumání jmenovaného bylo:

- a) přehradit vzniklý kanál možného úniku zpráv voj. charakteru,
- b) prověřit, zda otec nevyužívá syna k získávání zpráv vojenského charakteru o útvaru, kde vykonává voj. základní službu,
- c) prověřit, zda voj. HORÁČEK nemovoří před svým otcem o vojenských věcech,
- d) zjišťovat zájmy voj. HORÁČKA o vojenské věci, zejména o těch, které nejsou náplní jeho práce.

Voj. HORÁČEK byl podle plánu agent. oper. zkoumání obsazen na pracovišti agenturou - ta však nepřinesla závažnější poznatky.

Ve dnech 6.-7.3.1967 byla v rámci součinnosti provedena pracovníky VKR agenturně operativní kombinace s cílem zavést úkon H-8 do bytu HORÁČKA st. k provedení kontroly rozhovoru mezi naším objektem a jeho otcem, zejména, zda otec objektu neprojeví zájem o věci vojenského charakteru. Kombinace proběhla podle připraveného plánu - hlavní cíl však splněn nebyl, neboť rozhovor mezi oběma proběhl mimo úkon. Při plánování opatření nebyly zřejmě brány v úvahu všechny eventuality setkání otce se synem. Přes tyto skutečnosti je provedení agent. operativní kombinace hodnoceno operativním pracovníkem VKR jako úspěšné, a to z těchto důvodů:

- agenturou, která měla při provádění kombinace možnost rozhovoru s otcem objektu, byly získány konkrétní poznatky o příbuzných v NSR a jejich majetkových poměrech,
- byly prohloubeny poznatky o činnosti HORÁČKA st. za okupace,
- byl potvrzen poznatek o příjezdu příbuzných z NSR do bydlišť HORÁČKA st.

Takto získané poznatky byly přínosem pro další postup pracovníků S-Stb v rozpracování.

V červnu 1967 byl HORÁČEK st. zatčen. Zároveň byl proveden výslech HORÁČKA ml. s cílem získat poznatky o konkrétní trestné činnosti jeho otce. První výslech syna však nepřinesl pozitivní výsledky, pouze to, že syn vyprávěl otcí o vlastní válí některé věci ze života u útvaru.

Podle dohovoru s vyšetřovatelem Stb byl po výsledku proveden orgánem VKR s voj. HORÁČEKEM pohovor k vojenským otázkám, které sdělil otcí. Při tomto pohovoru voj. HORÁČEK přiznal, že při výslechu neřekl pravdu, že jeho otec se jej sám na řadu poznatků od útvaru dotazoval a chtěl na něm vysvětlení některých utajovaných skutečností.

Vyšetřovatelem Stb byl proto proveden nový výslech, ve kterém voj. HORÁČEK přiznal všechny skutečnosti v plné šíři. Poznatky získané druhým výslechem byly podkladem pro prodloužení vazby HORÁČKA st. a vedly k tomu, že pod tíhou důkazů přiznal další trestnou činnost. Při výslechu doznal, že se snažil od syna získat poznatky o takticko-technických datech radio-stanic používaných u útvaru, organizační údaje, charakteristiky velitelů a některé poznatky z prováděných poplachů. Počítal s tím, že získané zprávy předá při příštím výjezdu do NSR západoněmecké rozvědce, se kterou byl ve styku.

x x X x x

I N F O R M A C E

a) K obchodní dohodě mezi ČSSR a NSR

Dne 3.8.1967 byla podepsána "Dohoda o zřízení obchodního zastoupení ČSSR v NSR a obchodního zastoupení NSR v ČSSR". Sídlem obchodního zastoupení byla stanovena Praha a Frankfurt nad Mohanem.

Dohoda vstoupila v platnost dnem 15.2.1968, kdy si smluvní strany oznámily, že byla schválena podle jejich ústavních předpisů.

Posláním obchodních zastoupení je podporovat a rozvíjet hospodářské vztahy mezi oběma zeměmi a zajišťovat provádění obchodní dohody.

Obchodní zastoupení NSR přejímá současně v plném rozsahu veškerou konsulární agendu dosavadního Permit Office v Praze, který byl doposud oprávněn udělovat vstupní víza při cestách čs. občanů do NSR. Konsulární agenda čs. strany byla dosud vykonávána čs. vojenskou misí v západním Berlíně.

Celkový počet zaměstnanců obchodního zastoupení nepřesáhne bez souhlasu vlády přijímajícího státu 30 osob. Vedoucí obchodního zastoupení používají úřední označení "Vedoucí obch. zastoupení". Mohou mít nejvýše 5 zástupců.

Vedoucí obchodního zastoupení a ostatní pracovníci obch. zastoupení včetně rodinných příslušníků, pokud jsou občany vysílajícího státu, požívají práva téměř úplné exterritoriality a nepodléhají trestní pravomoci přijímajícího státu. Jsou vyňati z civilní, soudní a správní pravomoci, pokud se nejedná o jejich soukromé vlastnictví nebo soukromou činnost. Nevztahují se na ně rovněž předpisy o povolení pobytu ani všeobecné předpisy o hlášení osob a jsou osvobozeni od daně

z příjmu a z motorových vozidel. Jediné omezení spočívá v právu hostitelského státu provést dočasné zajištění při důvodném podezření z trestného činu.

Osvobození od cla a ostatních dávek se v plném rozsahu vztahuje na dovoz předmětů pro úřední potřebu obchodních zastoupení nebo dovoz předmětů osobní potřeby a stěhovacích svršků vedoucích zastoupení a jejich zástupců. Ostatní pracovníci obch. zastoupení budou požívat těchto výsad jen pokud jde o předměty dovezené při jejich prvním služebním přidělení.

Pracovníci obch. zastoupení jsou povinni dbát zákonů a ostatních právních předpisů přijímajícího státu. Obchodní zastoupení požívají práva nedotknutelnosti v otázkách úřední korespondence, šifrového spojení, telegramů, dálkopisu a kuryrních zásilek. Totéž se vztahuje na archivy a úřední místnosti obchodního zastoupení.

Vedoucím a ostatním pracovníkům obch. zastoupení včetně rodinných příslušníků budou vydány přijímajícím státem osobní průkazy odpovídající jejich statutu. Vedoucí obch. zastoupení a jeho 5 zástupců, pokud budou vlastníky diplomatických pasů, obdrží osobní průkazy příslušné diplomatické hodnosti, ostatní zaměstnanci obdrží osobní průkazy pro nediplomatické pracovníky (rozlišení bude provedeno barvou). Vedoucí obch. zastoupení ani jeho zástupci, pokud budou vlastníky diplomatických pasů, nebudou oficiálně zapsáni na diplomatické listině MZV a nebudou tudíž ani uváděni v seznamu diplomatických zastoupení cizích států akreditovaných na území ČSSR (Corps Diplomatique). Úřední i soukromá vozidla pracovníků obch. zastoupení budou označena podle příslušných předpisů saluvních států platných pro cizince s právem dlouhodobého pobytu, bez diplomatického statutu (v ČSSR např. červeným označením ve žlutém poli AB .....).

Vedoucí a ostatní pracovníci obch. zastupitelství se

obracejí v úředních záležitostech v ČSSR na ministerstvo zahraničního obchodu nebo na místa, která jim toto označí za příslušná; v NSR na ministerstvo zahraničních věcí nebo místa označená za příslušná.

I když od doby, kdy smlouva vstoupila v platnost, uplynula poměrně krátká doba, byly získány poznatky o tom, že BND počítá s plným využitím obchodní mise k plnění svých špiónážních úkolů. Podle některých dosud ne plně prověřených poznatků, zástupce vedoucího obchodní mise Werner ROUGET je pracovníkem BND. Je zjištěno, že se zajímá o charakteristiky vedoucích funkcionářů KSČ a státu a vztahy mezi nimi. Pracuje velmi opatrně a jeho chování nasvědčuje, že má značné zkušenosti ve zpravodajské práci. Na misi dále pracují dva kontrarozvědčící, z nichž jeden hovoří dobře česky.

b) O studii "Zamyšlení nad politickými procesy"

V Nové myslí č. 6/68 začala vycházet na pokračování studie čs. historika doc. Dr. Karla KAPLANA, CSc., "Zamyšlení nad politickými procesy".

V této studii soustřeďuje autor pozornost výkladu především na proces s tzv. protistranickým centrem a snaží se vysledovat nejvýznamnější domácí i zahraniční politické příčiny a vlivy, které vedly k nezákonnostem a k politickým procesům a popsat mechaniku výroby těchto procesů.

Studie, kterou doporučujeme k přečtení, je rozdělena do tří dílů. Prvý obsahuje hledání kořenů a vytváření podmínek pro hlavní politické procesy; druhý shrnuje přípravu a průběh politického procesu a třetí se zabývá dalšími osudy procesů.

c) O existenci materiálů o uprchlických táborech TRAIKIR-
CHEN a ZIRNDORF

SVKR získala od II. správy HS-Stb souhrnné materiály o uprchlických táborech TRAIKIRCHEN (Rakousko) a ZIRNDORF (NSR). V materiálech, které byly sestaveny převážně na základě výpovědí navrátilců, jsou především poznatky:

- ke kádrovému složení zaměstnanců
- k náplni jejich činnosti
- k podmínkám života uprchlíků
- k prostředí obou uprchlických táborů
- k činnosti rozvědných a kontrarozvědných složek v těchto táborech.

V případě operativní potřeby jsou tyto materiály k dispozici na SAO-SVKR.

К К Х К Н